

Terug van weggeweest: hybridevelden

BSNC-inventarisatie streeft naar gelijk speelveld

Hybridevelden zijn bezig aan een revival. Als we de aanbieders van dergelijke velden mogen geloven, is dit soort oplossingen nu definitief volwassen. Branchevereniging BSNC inventariseerde het huidige aanbod, opdat opdrachtgevers een verantwoorde keuze kunnen maken.

Auteur: Guy Oldenkotte

Wie eens een collega op de proef wil stellen, moet maar eens vragen of deze de betekenis van 'wetra' kent. Oudere fieldmanagers zullen het zo weten, maar de jongere generatie zal waarschijnlijk diep moeten nadenken. De afgelopen jaren is het concept redelijk uit het zicht verdwenen. Anno 2020 gaan wetra-velden vooral als 'hybride' door het leven. 'Hybride' is een aansprekende naam, die past bij de huidige tijdgeest en die 'het beste van twee werelden' verbindt: een voetbalveld van gras dat versterkt is met kunstgrasvezels. Het is een term die bedacht zou kunnen zijn door een bevoegen marketingmanager. Juist daarom vond de BSNC het belangrijk om de verschillende systemen te inventariseren. Want behalve vele successen kent het *Geschiedenisboek der Vaderlandsche Sportvelden* helaas ook verhalen waaruit we kostbare, maar wijze lessen hadden moeten trekken, maar die we inmiddels alweer zijn vergeten. 'Er was zeker niets mis met het concept, maar het beheer van die velden was het probleem', benadrukt Pleun Lok, voorzitter van de BSNC-werkgroep. Nu hybridevelden terug op de kaart

worden gezet, wil de BSNC met het document 'Hybride sportvelden – inventarisatie' de markt de benodigde handvatten geven om die revival waar nodig versneld vlot te trekken.

Perspectief in Nederland

In tegenstelling tot het begin van deze eeuw kent de markt voor hybridevelden nu diverse aanbieders en oplossingen. De BSNC heeft daarvan alleen die constructies bekeken waarvan verwacht mag worden dat die in ons land toekomst hebben. 'Ons klimaat, en vooral de cultuurtechnische kennis en ervaring die in Nederland aanwezig zijn, laten zich niet zomaar vergelijken met bijvoorbeeld een land als Spanje', zo verklaart Lok.

Op de Nederlandse sportveldenmarkt is de prijs veelal leidend. Het is dus niet verwonderlijk dat de inventarisatie begint met dit te bespreken. De BSNC gebruikt daarbij de volgende indicatieve bedragen om de verschillende sportveldtypes te positioneren:

Ondergrond	Aanlegkosten (indicatief)
Gras	€ 75.000 - € 100.000
Wetra	€ 150.000 - € 200.000
Hybride (gestikt)	€ 350.000 - € 400.000
Hybride (backing-gebonden)	€ 290.000 - € 350.000
Kunstgras (SBR-infill)	€ 400.000
Kunstgras (TPE-infill)	€ 500.000

Zo op het oog lijken de prijzen van een hybrideveld niet zo veel af te wijken van die van een kunstgrasveld. Zeker wanneer we ook nog eens lezen dat men het raadzaam acht om bij een hybrideveld óók in een beregeningsinstallatie te investeren. Toch meent Lok dat een investering in een hybrideveld wel degelijk valt te rechtvaardigen. 'Bij goed en gericht onderhoud heeft een hybrideveld een langere afschrijvingstermijn. Daardoor wordt de *total cost of ownership* zeker lager ten opzichte van een kunstgrasveld.' Lok wijst er daarbij op dat men niet altijd een goed beeld heeft van het aantal speeluren dat mogelijk is op een bepaald systeem of hoeveel onderhoud zo'n veld vergt. 'Het klopt niet dat een kunstgrasveld 1.200 tot 1.300 uur per jaar kan worden gebruikt. Alleen al uit organisatorisch oogpunt is dat vrijwel onmogelijk', is Loks commentaar. Hij meent dat de 700 tot 800 uur die een hybrideveld biedt voor veel clubs voldoende is om de leden te laten trainen en spelen. 'Het is dan wel belangrijk dat de eigenaar en de voetbalclub weten én accepteren dat het gras na een bepaald aantal bespelingsuren gedeeltelijk zal zijn verdwenen.' Hoewel zo'n veld in dat geval minder fraai oogt, profiteren de spelers dan nog altijd van de vlakheid en stabiliteit die hetzelfde blijven, ongeacht de grasbezetting, zo stelt hij.

De beste constructie

Een ander aspect dat het document aanstipt, is het ontbreken van een kwaliteitsnorm aan de hand waarvan clubs en gemeenten een bepaalde kwaliteit kunnen garanderen. 'Vanuit de BSNC zijn er contacten met de KNVB om tot zo'n norm te komen. Op korte termijn willen we die gesprekken intensiveren', zo stelt Lok. Het

De auteurs pleiten ervoor een nieuwe werkgroep opdracht te geven om nader onderzoek te doen naar zaken zoals de aanbesteding

idee is om de norm in een materiaaltechnische en een sporttechnische norm te splitsen. Om het gesprek verder op weg te helpen, bevat de inventarisatie een eerste aanzet tot zo'n norm. Lok benadrukt dat de acceptatie van een eventuele norm slechts de eerste stap is: 'Naast het bestaan van een norm is het ook heel belangrijk dat afgesproken wordt hoe we die gaan handhaven.'

Hybridevelden vereisen kennis over zowel de aanleg als het beheren en onderhouden van kunstgras- en natuurgrasvelden. De BSNC pleit er daarom voor om beide goed te coördineren. 'De aanleg kan gesplitst worden, waarbij een deskundige lokale aannemer de onderbouw uitvoert en een specialist de toplaag aanbrengt. Het is wel verstandig dat alles onder één eindverantwoordelijke wordt uitgevoerd.' Wanneer het veld eenmaal is aangelegd, dient de eindverantwoordelijke voor de aanleg ook het onderhoud tijdelijk op zich te nemen, zo pleit Lok. 'Ik zou zeggen voor een periode van ten minste vijf jaar. In die tijd kunnen de medewerkers van de gemeente en van de vereniging opgeleid worden, zodat zij uiteindelijk het onderhoud zelf op zich kunnen nemen.'

Het medeverantwoordelijk maken van de aannemer, in de ogen van de BSNC lijkt het voornog noodzakelijk om de aannemer medeverantwoordelijk te maken voor de kwaliteit op de langere termijn. Uit een inventarisatie van de garantievoorwaarden voor de beoordeelde systemen blijkt namelijk dat die momenteel weinig soelaas bieden. Lok noemt ze zelfs 'een lege huls', vanwege de uitsluitingscondities die in veel van die garantievoorwaarden opgenomen zijn. 'Wie wil investeren in een hybrideveld, zal dus goed moeten afspreken wat men voor ogen heeft. Zo dient onder meer de kwaliteit van het onderhoud, de bespelingsduur, bespelingsintensiteit en wijze van inzet vooraf te worden vastgelegd. Ook is het belangrijk om te weten waar en hoe een veld komt te liggen en hoe de logistiek is op het complex. Je ziet altijd dat de hoek die het dichtst bij de kantine ligt, als eerste versleten is.' Naast het vastleggen van die gegevens dienen de eigenaren en gebruikers van het veld hun aanwinst ook op een andere manier te beoordelen. Een hybrideveld kan zelfs nog voldoen als de grasbezetting minimaal is. En juist dit soort velden leent zich ervoor om overdwars te worden gebruikt voor trainingsactiviteiten. 'Op die manier wordt zo'n veld volledig gebruikt en gespeeld, zodat het

Aanleg van een hybrideveld kan in situ ...

... of verlegd worden gedaan.

In tegenstelling tot het begin van deze eeuw kent de markt voor hybridevelden nu diverse aanbieders en oplossingen

vlak blijft. Ook het slijtagepatroon is dan homogeen, dus gaat het veld langer mee', aldus Lok.

Kieskeurig

De Werkgroep Hybridevelden van de BSNC benadrukt dat juist investeringen in een hybrideveld baat hebben bij een goede bodemanalyse. Pas wanneer die condities helder zijn, kan bekeken worden welke opbouw datgene brengt wat de koper voor ogen heeft. Eenmaal gelegd, is het belangrijk om de onderhouds-

werkzaamheden goed af te stemmen. Zo moet voorkomen worden dat de toplaag vervet of dat de vorming van een viltlaag een kans krijgt. 'Juist dat zijn zaken waarbij intensieve begeleiding gewenst is', zegt Lok, terwijl hij verwijst naar de wens dat de aannemer ten minste vijf jaar bij het onderhoud van het veld betrokken blijft. De eigenaar of club kan dus de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden op zich nemen. Hieronder vallen taken zoals vuilverwijdering, maaien, bemesten, vegen en beregenen.

Specialistisch onderhoud zoals verticuteren, wiedegeen, vertidrainen, doorzaaien, fieldtoppen, bezanden en dressen zou vooralsnog door de aannemer moeten worden gedaan. 'Ook het beluchten van een hybrideveld vraagt specifieke kennis en kunde', aldus Lok. Eén van de belangrijkste redenen waarom een blijvende, nauwe samenwerking met de aannemer wenselijk is, is omdat veel zaken op dit moment nog onduidelijk zijn. Daarom pleiten de auteurs voor een nieuwe werkgroep die opdracht krijgt om nader onderzoek te doen naar zaken zoals de aanbesteding van procedures, de gevolgen van het uitspoelen van meststoffen en de gevolgen van de klimaatverandering. 'Het is nog onduidelijk hoe de verschillende constructies omgaan met die gevolgen. We weten dat ze droogtegevoelig zijn. Juist nu Nederland te kampen heeft met een tekort aan regen, is het belangrijk dat we in kaart brengen hoe we daar met hybridevelden het beste op kunnen inspelen. De onderzoeken naar deze aspecten lopen inmiddels; we verwachten daar dit najaar meer duidelijkheid over te hebben.' Ook zaken zoals cradle-to-cradle en de recyclebaarheid verdienen een aanvullende studie, zo meent Lok. 'Wel zijn we er 100 procent van overtuigd dat je het gras en de kunstgrasvezels bij verwijdering kunt scheiden.' Dat is een geruststellende gedachte in een tijd waarin milieu en milieuvriendelijkheid eveneens de tijdgeest domineren.

Be social

Scan of ga naar:

www.fieldmanager.nl/article/33832/terug-van-weggeweest-hybridevelden

DE BSNC BEKEEK DE VOLGENDE TIEN HYBRIDE OPLOSSINGEN.

NAAM	TYPE	WIJZE VAN AANLEG	POOLHOOGTE	AANTAL FILAMENTEN	POOLVERANKERING
Grassmaster	gestikt	in situ	18 cm	40.000	verankerd in de grond
SIS Grass	gestikt	in situ	25 cm	40.000	verankerd in de grond
XtraGrass	geweven	verlegd	5-6 cm	48.000	geweven en gecoat
Xtreme Grass	geweven	verlegd	5-6 cm	onbekend	geweven
Domo Fusion	getuft	verlegd	5-6 cm	38.400	thermisch bevestigd in tuftdoek
Powergrass	getuft	verlegd	5-6 cm	48.000 - 88.200	latex
Hybrid Grass	getuft	verlegd	5 cm	46.200 - 85.800	latex
Mixto	getuft	verlegd	4-5 cm	onbekend	latex
Palau Hybrid	getuft	verlegd	onbekend	onbekend	onbekend
Hybrid Grass	gebreed	verlegd	onbekend	onbekend	onbekend